

Leto I.

NA MEJAH

Štev. 8.

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. Letna naročnina 25 Din, za inozemstvo 40 Din.

Ček. račun št. 12.886
Telefon Jesenice 625
Uprava in uredništvo:
Jesenice, Krekov dom**LIST ZA GOSPODARSTVO, PROSVETO IN KULTURO**

Jesenice, 15. novembra 1936

Naša je duhovna revolucija

Mnogi so, ki jim ustroj družbe od danes ni všeč in na vsa usta vpijejo po izpremembah ter krčevito grabijo za vsako sredstvo, ki bi jim do teh sprememb pomaglo. Vseposod govorijo o krvosesih, tiraniji, izrabljanju in zaslužnjevanju. Kot socialni revolucionarji vstajajo in hujskajo v znamenju srpa in kladiva ljudske množice z demagoškimi frazami, v katerih življenje in uresničenje sami ne verujejo. Kadar in kjerkoli pa v prevarani množici pridejo do oblasti, se ne strašijo ne pred krvjo, ne pred tiranijo, ne pred izrabljanjem in ne pred zaslužnjevanjem. — S kladivom razbijajo vse tisočere materialne in duhovne vrednote, ki so jih ustvarila v trudu in naporu tisočletja. S srpom žanjejo materialne koristi celote in jih usužnjujejo svoji brezprimerno nasilni samovolji.

To je pokret marksizma, če hočete, revolucionarnega komunizma, ki je v človeku ubil duha in vse netvarne vrednote. V njegovem boju je zato vodilna sila živalski gon nižjega človeka, bestialnost, pozverinjenje. Govori samo o družnosti, toda ta družnost na las sliči družnosti lačnih volkov, ki se med seboj koljejo in požirajo med divjim renčanjem, iz katerega rohni pretuja smrti. Da, marksizem, komunizem je revolucionaren, je prevratno teženje, toda ta revolucija samo ubija, samo uničuje, samo razdira. To je pokret satanizirane zveri, kar je postal človek potem, ko je v sebi ubil Boga in v svoji duši njegovo življenje. Je to samo nadaljevanje in stopnjevanje goli sebičnosti ustrežajočega sedanjega gospodarskega sistema, je pomnoženje vseh slabih njegovih strani. Je to voz, ki ga je v liberalizmu sproščeni kapitalizem sprožil po klancu navzdol. Ta drvi s človeško družbo v nevarno propast. Sredi pota je sam revolucionar-komunist vrgel kapitalista z voza in sam vozi, vozi dalje... Nič drugega se ni zgodilo. Voz pa drvi naprej z istimi zlaganimi smermi, vedno hitreje, vedno pospešeneje. Končno ni mogoča nobena rešitev več, med strašnim truščem pada družba v propast. — Znoreli revolucionarji, drhal brez Boga pa zariplih obrazov in žugajočih pesti

psuje kakor stekla in grize pobesneta vse, kar z njo tuliti noče.

To niso revolucionarji duha, niso pokretaši, ker ne nosijo zdravja in življenja, ampak propast in pogibelj sebi in drugim. Sužnji mesa so, hlapci samo njegovih teženj in po hlapčevsko zmerjajo nas, ki jim slediti ne moremo, da smo poborniki kapitalizma, zaščitniki sedanjega družabnega sistema, zagovorniki socialnih krivic, ki jih delavstvo trpi od svojih nekrščanskih delodajalcev.

Mi pa vemo in povsod izpričujemo, da je današnja družba premnogim mačehovsko krivična. Mi trdimo, da je v nespravljivi opreki z našim svetovnim nazorom, v najstrožjem nesoglasju z našim socialnim pojmovanjem. Mi smo in hočemo biti v boju s tistim breznačelnim mlačnim liberalizmom, ki vsakomur prav da in ki je rodil današnji kapitalizem in njegovo zlo. Hočemo, da se družba preuredi, zlo odstrani, pravica uzakoni notri v človeški duši in zunaj v državnih paragrafi. Naš boj velja osvobojenju človeka od vsake krivične tiranije. Nič več in nič manj nočemo, kakor da z vsemi razpoložljivimi sredstvi ubijemo v človeku zver, pa naj se je ta rodila v srcu denarnega mogotca in posestnika kartelov ali v duši ubogega in ogoljufanega proletarca. Naša trdna volja je, ustaviti razdiranje in upropaščanje in vpostaviti v družbi ravnovesje v tehtanju pravice, ki jo meri zakon in božje pravo. — Mi nismo hlapci nikomur: ne denarju, ne oblastvu in ne oblastnikom. Smo pa s ponosom brezkompromisni boreci proti vsakomur, kdor ne bi hotel z nami soustvarjati nove dobe resničnega bratstva, družinske občestvene povezanosti družbe in nadnaravne usmerjenosti in fundamentiranja vsake oblasti, vsake ureditve in vseh odnošajev poedinca do družbe in obratno. — Mi smo dobesedno revolucionarji duha, čigar boj ne velja samo zunanosti, ni usmerjen samo na venkaj v materialnost življenja, ki se sama zase urediti ne da. V našem gledanju je v zadnjo življenjsko stanico, v sleherni nih človeške duše kakor ognjeni žar pronicajoči dih iz Boga zajetih zakonov edini regulator ravnotežja človeške družbe. V tem je vsa resnica in vsa pravica, ki zaradi same sebe ne more biti prizanesljiva, kompromisarska. Z neizprosno silo sega v nas same in terja tu svoj dolg. Diktatorsko nam nalaga odgovornost dolžnosti in pred tem diktatom nihče nima pravice bežati. V tem je naša čast, da mu

Z Jesenic

Protestiramo proti omalovaževanju verouka na jeseniški narodni šoli, ki ga izpričuje dejstvo, da je bil v začetku tega leta neki učenec iz prvega razreda višje narodne šole spoznan za sposobnega v drugi razred iste šole, čeprav je imel iz enega glavnega predmeta slabo in iz verouka nezadostno. Ponk o veri in nravnosti je temelj bodočemu življenju doraščajoče mladine in zato brezpogojno tudi zasluži vsega poudarka. V predmetnem slučaju pa je bilo rečeno, da je verouk stranski predmet, čeprav je celo v učnem izpričevalu stavljen na prvo mesto. Ob znanih jeseniških razmerah, ko nekateri zlasti iz marksističnega tabora smatrajo znanje verouka za nepotreben balast in sami učencem pri njihovi lenobi dajejo potuho, je tako stališče s pedagoškega momenta skrajno zgrešeno. — Zaradi tega je tudi kr. banska uprava s svojim rešenjem od 25. oktobra t. l. pod št. IV. No. 17.129/1, ki ga je na jeseniško nar. šolo poslala l. 10. tega leta, odločila, da je naziranje vodstva nar. šole na Jesenicah zgrešeno in da mora prizadeti učenec nazaj v prvi razred. Toda ta akt se je izgubil? In učenec še danes sedi v drugem razredu, tako da bo treba poskrbeti upraviteljstvu šole duplikat akta, ki bo zagiral izpolnitev pravega stališča.

Koroški pevci so v nedeljo gostovali v Krekovem domu s svojo narodno pesmijo. Jeseniško občinstvo je dvorano polno zasedlo in tako pokazalo smisel za naše rodne brate onstran Karavank in jih

Prispevajte**v naš tiskovni sklad!**

podprlo v njihovem narodnem boju.

Primorcem z Goriškega priporočamo, naj se vpišejo v novo emigrantsko društvo »Sedejevo družino«, da v duhu in po zgledu velikega cerkvenega kneza strnejo svoje vrste

Novo odrsko delo znane našega prosvetnega delavca g. Franceta Klinarja bo pod naslovom »Kosoman« to nedeljo, 15. t. m., ob 20. uri doživelo svojo krstno predstavo na odru Krekovega doma. Domače odrsko delo bo brez dvoma tako v stilu izpeljave kakor tudi po vsebini nudilo gledalcem najlepši večer duhovnega užitka.

Prvi fantovski sestanek Krekovega društva je bil zelo dobro obiskan. Mislimo, da bo udeležba na vseh naslednjih če že ne večja pa vsaj enaka. Drugi sestanek se bo vršil v ponedeljek ob osmi zvečer v Krekovem domu.

Dr. Aleš Stanovnik, jeseniški odvetnik, in Alojzij Pukšič, predsednik Jugoslovanske strokovne zveze na Jesenicah, sta bila na zadnji širši seji Krekovega prosvetnega društva soglasno izključena iz vrst tega kulturnega društva in črtana iz njegovega imenika.

Trije obratni zaupniki razrešeni pri KID na Jesenicah. Banska uprava v Ljubljani je z motivacijo, da so glavni zaupnik na Savi g. Jože Čelesnik, obratni zaupnik g. Leopold Stražišar in glavni zaupnik v tovarni na Javorniku g. Ignac Kralj prekoračili svoj delokrog in vse imenovane razrešila funkcije obratnih zaupnikov.

Morda bomo več o tej zadevi poročali v prihodnji številki.

Stavbno podjetje »Slograd« je že pričelo odpuščati odvišne delavce. Zima trka na vrata, delavstvo pa zaskrbljenih obrazov gleda v bodoče mrzle mesece, iz katerih jim ne sije nobeno solnce upanja, da bi si mogli podaljšati svoje bedno življenje.

služimo brezpogojno v sleherni preizkušnji in v tem je naša sramota, če zaradi lagodja in materialnih dobrin kot slabiči, ki niso zmožni nič prenesti, vržemo s sebe njegovo odrešujočo silo.

Revolucionarna smer naših gledanj gre preko gnilih sodobnih časov najprej v nas same, da pomete tu z navlako vseh zlaganih, borbo hromečih kompromisov, da iz nas rodi kladivarje novih, naših, božjih in zato pravičnih vekov. Iz

Korak naprej v slovenski industriji

Jeseniški kovinarji v inozemstvu

Te dni je odšla v središče evropske železarske industrije v Porurje skupina jeseniških kovinarjev. Odhod jeseniških delavcev na ogled dela, organizacije in ustvarjanja nemške privatne podjetnosti ne pomeni posebnega dogodka samo za Jesenice, nego priča o napredku slovenske industrije sploh. Kranjska industrijska družba, ki je odločila, da da priliko skupini svojega delavstva za ogled največjega železarskega središča, je s tem pokazala pot prave in uspešne borbe za obstanek slovenske podjetnosti in za napredek njenega dela.

Ker v gospodarstvu in v industriji ni nobene sentimentalnosti, ker moramo v teh panogah uspevati le močni in sposobni, je naloga slovenskega delavstva in podjetništva, da se upozna s prilikami vodilnih producentov na svetovnem trgu in da po njih prilagodi bodočnost svojega dela. V tem smislu je pridobitev jeseniških kovinarjev važna iz treh vidikov: Ko stopi slovenski delavec preko mej svoje domovine in ko dospe tja v železno Porurje, mu vstane pred očmi kompleks stotine industrij in morje dimnikov. Iz vsega tega kolosa zadiha silni val dela in ustvarjanja. Ko človek vidi vse te silne obrate, ki tečejo kot divji, mu postane slika slovenske industrije kot neka lirčna in romantična prikazen tam v nedolžni daljavi. Že ta vtis pove, da ni več daleč čas, da bo ta železarski trust, ki se napaja na bogati zemlji in ob cenemem transportu po Renu s svojo silno delazmožnostjo požrl vse obrate, ki ne bodo sledili njegovemu tempu. Ves ta delovni kompleks obdaja močna roka organizacije nemškega kova in nemške discipline dela, ki jo tujec zazna na vsak korak. Ta organizacija pove, da se nemška industrija ne šali, nego da je tako delo njen izračunan rezultat, od katerega ne bo odstopila niti koraka, tudi takrat ne, ko bo šlo za obstoj malih na katerikoli zemlji, kamor doseže njen trgovski duh.

Druga važna pridobitev za slovenskega delavca v teh obratih je spoznanje dela in prikaz storitve delovne sile. Nekaka praznina se dozdeva

naše lastne pregnetenosti mora njena hudournna smer, mora naša idejna revolucija ven v svet, med družbo, med ljudi in jih osvojiti ter ukloniti svoji lastni sili.

Tako gre naša smer na globoko, kjer so tokovi novega življenja in ne moremo drugače, kakor da hočemo z neizprosno doslednostjo, da ti tokovi vse s seboj potegnejo iz laži, gnilobe in hinavščine v revolucijo novega življenja.

slovenskemu človeku, ko opazi tisoče delovnega ljudstva med stroji in ko vidi, da so se spremenili v sestavni del celotnega obrata. Ni tu videti nobenih nasmejanj, nobenih pomenkov in še hujše je, ko vidimo, da si nihče obiskovalca ne ogleda. Vse to znači, da vladajo v tovarnah sekunde in minute, da je produkcija izračunana v naprej in da je vse to le še tekma, da dosežejo časovno odmerjeno produkcijo. To je storila nemška racionalizacija, ki pravi, da mora nemško delo biti prvo, da mora biti nemški produkt zmožen konkurence vsemu svetu. Racionalizacija nemškega dela je sploh poglavje zase in za našega delavca skoro nedojmljiva.

Najvažnejša pridobitev za nas pa je spoznanje velikega ponosa in velike soustvarjajoče volje sodelavcev v industriji. Človek bi mislil, da bo tista tiha masa, ki se podnevi zgubi med stroji, kar udarila po protestnih zborovanjih, po debatah in resolucijah, čim bo sproščena oklepov tehnike. Razočarani pa odidemo, ko vidimo, da vsega tega ni in ko nasprotno zaznamo, s kakim ponosom se vrača nemški delavec z dela, ko ve, da je izpolnil svojo dolžnost in da je izvršil novo delo v korist svoji družini, v korist sodelavcem ter v prosep velikega svojega naroda. Delavec zahteva samo delo in za delo plačilo; če je delo predrago in ga zato ni, mora po racionalizaciji postati cenejše in mora biti storitev toliko večja. Ta ponos in to odprto obzorje nemške delovne sile priča, da ona ne misli nehati z delom in pričeti z debato.

To so poglavitni vtisi, ki jih dobi romar po nemški industriji in ti so dovolj veliki, da dvignejo novo misel in zavest samoobrambe in delovne kvalitete pri članu slehernega naroda, pri sodelavcu sleherne industrije. Pot slovenskega delavca po inozemski industriji ni proč vržen denar, nego je važna pridobitev za podjetje in še važnejša pridobitev za vse naše narodno podjetništvo. Zato smo veseli, da je bila naša industrija tista, ki je napravila prvi korak novega pohoda na delo.

Zadeva „Slograd“

V marksističnih glasilih in na članskih sestankih razkladajo marksistični furerji na dolgo in široko o minuli stavki pri tvrdki »Slograd« zaposlenega gradbenega delavstva. Nimamo namena vršiti z njimi polemiko zlasti zato ne, ker so vsa ta poročila nestvarna in neresnična. Navajamo samo dejstva, ki so se odigravala pred stavko in ki so vsem tam blizu stoječim dobro poznana, pa zanje nočejo vedeti zato, ker so obtežila.

Vsem Jeseničanom je še prav dobro v spominu stavkovno gibanje gradbenega delavstva v dravski banovini, ki se je vršilo v poletnih mesecih v Ljubljani in drugod. Splošna stavka tega de-

lavstva v Ljubljani je imela uspeh v tem, da se je med zastopniki delavstva in zastopniki gradbenih podjetij napravil sporazum in sklenila kolektivna pogodba za dravsko banovino. Dalje je prav dobro znano, da so to pogodbo podpisale vse tri obstoječe centrale strokovnih organizacij. S to pogodbo se gradbenemu delavstvu ni priznala ista višina plače na uro, kakor se je priznalo to Ljubljani, Mariboru, Celju in Kranju, nego se plača 25 par manj. Ta pogodba je veljavna do 1. januarja 1937. Kdor je imel

Dopisujte v naš list „Na mejah“!

organizirano delavstvo od »Slograda«, ta nosi krivdo, zakaj se pri razgovorih v Ljubljani ni vzelo v poštev tudi delavstvo na Jesenicah. Znano pa je, da pri nas niso bili. Kako je prišlo do stavke na Jesenicah potem, ko se je kolektivna pogodba že podpisala, je delavstvu samemu najbolje znano. Vprašajte jih, pa vam bodo povedali, da na sestanku, ki je o tem odločal, ni bila navzoča potrebna večina ter da ni bilo navzočih predstavnikov drugih organizacij. Da ni bila o nameravani stavki in sploh o gibanju obveščena Delavska zbornica, ki je prva poklicana reševati spore, in ni vedel o tem ničesar inspektor dela in ne vsa ostala oblast. Da je prišlo do te nepravilno organizirane stavke, je kriv tisti, ki iz gotovih razlogov delavcem ni pojasnil, da je pogodba tu, katero je podpisala tudi tvrdka »Slograd« in da se bo s stavko težko dalo doseči sicer upravičene zahteve. Člani odbora marksistične stavbinske organizacije sami priznavajo, da nimajo pojma o delu v organizacijah in da za pogodbo in za pogajanja v Ljubljani takrat

niso ničesar vedeli. Pa vendar so na sestankih govorili tudi nestavbinci. Stavka se je hvala Bogu proti volji nekaterih marksističnih voditeljev ugodno zaključila. Delavstvo je na energično intervencijo naših ljudi doseglo 25 par poviška, zaradi katerih se je prej več nego mesec dni toliko gladovalo med temi, sedaj zopet zaposlenimi delavci.

Če bi pa kdo o tej stvari hotel vedeti še več, lahko postrežemo še z drugačnimi poročili, ki smo jih dobili od ljudi, ki so stavko vodili, tako na primer od predsednika samega.

*Naročajte svojcem,
ki so v tujini naš list. Raz-
veselili jih boste zelo.*

Nova stanovanjska akcija

Pretesne so Jesenice, prenatrpane ljudi, premalo je stanovanj in kar jih je, so po veliki večini premajhna in nesodobna. Jesenice pa še rastejo po svojem prebivalstvu, vedno nov dotok novih ljudi prihaja k nam in kakor kaže, bo še. Gospodarskemu procvitu Jesenic, povezanih z velikopotezno gradnjo in razširitvijo obratov KID sledi za petami kričeče pomanjkanje stanovanj, ki se vsak dan bolj stopnjuje. Vsak prostorček je že zaseden, oddan, včasih za neverjetno visoko ceno in novega stanovanja ne dobiš, če ne plačaš preko svojih gospodarskih možnosti. Prištediti, privarčevati moraš drugje, pri hrani, pri obleki, pri kulturnih izdatkih, da si moreš kupiti tistih nekaj kubičnih metrov obzidanega zraka, kamor se zatečeš po svojem trudapolnem delu. — S stanovanjsko krizo pa so združene še tudi druge gospodarske, zdravstvene in moralne komponente in treznega človeka, ki mu te stvari niso indiferentne, silijo k razmišljanju, kako priti iz te stiske, kako odpomoči.

Iz navedenih motivov je bila pred kratkim registrirana nova jeseniška stavbna zadruga »Družina in dom«, ki ima začasno svoje prostore v Krekovem domu. Njen namen je združiti posameznike v skupno silo, da kar eden ne zmora sam, zmora v moči vseh v zadrugi organiziranih. Poleg tega bo vodstvo zadruga skrbelo, da za novo jeseniško stanovanjsko akcijo zainteresira merodajne oblasti in druge faktorje ter zasigura v raznih oblikah primerne dotacije, podpore onim, ki bodo v okrilju zadruga hoteli graditi.

— Zadržnik plača pri vstopu v to zadrugo delež 100.— Din in 100.— Din pristopnine. Delež se mu po izstopu iz zadruga povrne v smislu združinskih pravil. — V zadnji številki našega lista smo zabeležili kratko notico o tej zadrugi in izrazili upanje, da bo njenemu resnemu vodstvu uspelo pokazati dejanske uspehe. Danes pa lahko zabeležimo, da si je zadruga v tem kratkem času že zasigurala zemljišče za okoli 20 dvodružinskih stanovanjskih hiš na morda najlepšem kraju Jesenic, ki je namenjeno pred vsem tovarniškemu delavstvu.

Mi ustanovitev zadruga in njeno resno stremljenje spremljamo z odkritosrčnim veseljem. Kaj nam pomaga govorjenje in pisanje o stanovanjski bedi in njenih kvarnih posledicah, če ni nikogar, ki bi za stvarno delo zagrabil. Le tako, da bomo novo gradbenost podpirali z vsemi razpoložljivimi sredstvi, bomo pregnali neštete hibe, ki pri nas nastopajo zaradi pomanjkanja stanovanj. Zdravje, veselje, gospodarski dvig, nrvnost in še marsikaj drugega dobrega bo s tem podprto.

Našim čitateljem, zlasti delavcem, zato priporočamo, da se v tej novi zadrugi včlanijo in v njej ter z njo sodelujejo za sebe in za kraj pri reševanju stanovanjske bede.

Svoje prav posebno veselje pa moramo ob tej priliki izraziti posebno nad dejsvom, da je to v zadnjem desetletju že druga stanovanjska akcija, ki so jo započeli ljudje, kateri stoje v tistih kulturnih vrstah, ki so z nami ene smeri.

To moraš vedeti

(Dalje.)

Za prispevkom za bolniško blagajno imaš na zavitku označen prispevek za zobozdravstvo. Pravilnik o izvajanju zobozdravstva se je delno že izpremenil v dobro članov. Strokovne organizacije bi storile hvaležno delo, če bi se sedaj veljavni pravilnik razmnožil tako, da bi imel vsak delavec en izvod pravilnika doma. Na ta način bi se prihranilo marsikatero pojasnjevanje in pota.

Za zobozdravstvom je na zavitku omenjen podporni sklad bratovske skladnice. Iz tega sklada se daje delavcem-bolnikom izredna bolniška podpora. Plačamo v ta sklad samo vsak četrti mesec en dinar. Odbor naše bratovske skladnice je v okviru dohodkov in od dotacij iz bolniške bla-

gajne v ta sklad napravil tabelo, po kateri se izredne bolniške podpore dajejo.

Bolnik tednov	Sam- ski	Po- ročen	Število otrok					
			1	2	3	4	5	6
4	—	80	100	120	140	160	180	200
5	50	100	120	140	160	180	200	220
6	60	120	140	160	180	200	220	240
7	70	140	160	180	200	220	240	260
8	80	160	180	200	220	240	260	280
9	90	180	200	220	240	260	280	300
10	100	200	220	240	260	280	300	320
11	110	220	240	260	280	300	320	340
12	120	240	260	280	300	320	340	360

Nič nisem dolžan, nikoli nisem podpisal pristopnice k Vaši zadrugi, tako je sporočil Konsumnemu društvu za Slovenijo v Ljubljani v likvidaciji gosp. Hafner Franc. Tozadevno pristopnico da je pred več leti brez njegove vednosti podpisala njegova žena. Pismo mu je pisal, ker je tega pač bolj varen, njegov sin in ga tudi podpisal in ki je bil v času podpisa pristopnice še v zibelki. Konsumno društvo pa je ugotovilo glasom dopisa od 15. t. m., da je podpis na pristopnici in v navedenem dopisu popolnoma enak. Zanimiva ugotovitev.

S Koroške Bele

— Občinske volitve bodo 6. decembra. Kakor vse kaže, razni poskusi za sporazum med posameznimi skupinami niso imeli uspeha in bodo vložene tri kandidatne liste. Boj za občinsko upravo bo verjetno zelo živahen in se bo predvsem vršil med marksisti, ki so do nedavnega razpusta občinske uprave isto vodili, in med pristaši JRZ. Zaradi zažveganega upravljanja občine v zadnjih treh letih po marksistični večini in še zaradi marsičesa drugega je resno upanje, da zmaga lista JRZ tudi v tem delavskem okolišu.

Glavni naš sovražnik je: — brezbriznost za vse, kar je naše.

Kritika

Zelo nam je žal, če moramo v našem listu zabeležiti stvari, o katerih bi želeli, da bi jih ne bilo med nami, toda zdrava kritika in poštenje zahtevata od nas, da tudi našim lastnim vrstam zapišemo v album za zdravilo ozdravljenja neizprosno resnico:

Bili so naši ljudje, ki so ob preteklih volitvah v jeseniško mestno občinsko zastopstvo prešli k marksistom in za nje prvenstveno vodili volilni boj in agitacijo. Stotina mož in fantov,

ki so se dali preslepiti premišljenemu in rafiniranemu zapeljevanju izvestnih častilakomnih uskokov in polboljševikov, se ni strašila pred neverjetnim korakom, da je zaradi teh in zaradi njihovih bolnih nazorov šla podpreti tabor našemu svetovnemu nazoru najzagrizenejših nasprotnikov. Svoje lastne vrste so razdirali, hoteli jih upropastiti, gradili so nasprotne. Narod je izrekel kritiko z obsodbo teh zgrešenih potov, zgrešenci pa naj si sedaj izprašajo vest, da jim bo v mladosti, ki prihaja od Očeta Luči morda dano spoznanje, resnično kesanje in sklep: To se ponoviti nikdar več ne sme.

V napačni smeri

vodi vodstvo Jugoslov. strokovne zveze tako v Ljubljani kakor v jeseniški kovinarski skupini svoje pošteno članstvo. Mnogi, ki so leta in leta v tej organizaciji žrtvovali čas in denar za zmago katoliških načel, zmagujejo z glavo z boleštvjo v srcu nad nerazumljivim ravnanjem, ki mora lastno organizacijo nujno peljati v propast. Ob spominu na naše stare borbe, na neustrašeno borbo, na premožne žrtve in zmage naših katoliških delavcev postaja človeku v duši tesno, ko vidi bojazljivo uslužnost in strahopetno hlapčevanje dela vodstva organizacije, — ki naj bi bila katoliška, delavska, borbena, — marksističnemu duhu in njenim tribunom. — Hvala Bogu, da članstvo v ogromni večini teh smeri ne odobrava, je pa skrajni čas, da jih tudi drugim v svojih vrstah ne pusti in da da vodstvu zaslužen lekcijo. — Jugoslovanska strok. zveza je kulturna in strokovna organizacija na katoliških načelih, ne pa politična ali celo marksistična. — Vodstvo organizacije naj se briga za vzgojo članstva in naraščanja, za sestanke, za delavsko prosveto in kulturo, za svoje zbornice in lastne strokovne shode, za organiziranje neorganiziranih, za prak-

Nov kino

Krekovo prosvetno društvo si je nabavilo najmodernejšo in najpopolnejšo zvočno kinoaparaturu, ki obstoja na svetovnem trgu, z vsemi pritklinami in sicer dva zvočna projektorja (Zeiss Ikon) Ernemann VII., kar predstavlja višek dovršenosti v kinematografski tehniki.

Ta projektorja združujeta v svoji glavi napravo za produkcijo in napravo za projekcijo slike ter z glasovno produkcijo. Zaradi svoje moderne tehnične konstrukcije in povsem ravne filmske proge sta projektorja najidealnejši tip zvočnega kinoprojektorja. Proga za film je hlajena z vodo. Poleg tega se hladi film še z zrakom, tako da ni nobene nevarnosti. Film se zato ne krivenči, vsled česar dobimo lepo sliko in čist glas. Glasovni del je tehnično razvit do popolnosti, zato daje govor in glasbo povsem čisto in jasno.

V Jugoslaviji imajo enake kino-aparate samo še: uprava dvora v Belgradu, kino »Metropol« v Celju in kino »Union« v Ljubljani.

Oficijelna otvoritev kinopredstav se bo vršila že konec tega meseca s prekrasnim in nepozabnim filmom »Beli pekel«.

V osebi dr. Johanna Kraffta, enega izmed največjih alpinistov svoje dobe, je zapopadeno vse bistvo pravega alpinista, ki čuti — klic dolžnosti, ki herojsko pojmuje življenje in tovarišstvo, ki dviga malega človeka nad veliko naravo. Film

»Beli pekel — Piz Pallüja« zato žanje izmed alpinističnih filmov največje uspehe.

Demonska Bleda gora (Bleicher Berg) triumfira v svoji osveti nad zmagovalcem severne stene; odtrgani ledeni blok v svojem zaletu preseka varovalno vrv in mlada žena pade brez vsake pomoči v temno brezno ledene razpoke. Po desetletnem objokovanju za svojo tovarišico, kjer obiskuje vsako leto ob obletnici nesreče — nesrečni kraj, skuša z žrtvijo lastnega življenja rešiti dva mladeniča, ki ju končno reši s herojsko hrabrostjo prijateljski letalec.

Društveno vodstvo je odločeno najskrbneje voditi svoj kino v popolno zadovoljstvo občinstva, odgovarjajoče potrebam in koristi, prosveti in poštenu zabavi, vse v luči krščanske dostojnosti.

Ob tej priliki že sedaj opozarjamo in vabimo vse pridobitne kroge (obrtnike, trgovce itd.), da pripravijo in prigrasijo svetlobne reklame, ki se bo za primerno ceno lahko vsakomur predvajala pri vsaki kinopredstavi.

Točnejša pojasnila tako glede cene svetlobne reklame, kakor tudi državne in banovinske takse lahko dobite vsak čas v trgovini v Krekovem domu.

O času otvoritve kina bomo prebivalstvo pravočasno opozorili z reklamo s slikami in lepaki.

Kino-vodstvo

Krekovega prosvetnega društva.

Kmet v boljševizmu

Kmečki stan je moral in mora še dandanes vsled boljševizacije v Rusiji na svojih ramenih nositi strašno težo komunistične prevratne revolucije. Nadejal se je, da mu bo revolucija prinesla srečo in blagostanje, a se je brikdo prevaral. Premnogi nepreračunani poizkusi so mu vzeli še to, kar je imel, dali pa mu niso ničesar. Kmet je hrepenel po svobodi in po lastni zemlji. Danes ima svobode in lastne zemlje manj kakor kdajkoli prej. Želel si je človeka dostojnega življenja, a danes je obubožan kakor cerkvena miš. Za naše kmete je poučno vedeti, v kakšnem položaju je danes njegov stanovski tovariš v Rusiji, da vidi, kakšna »nebesa« bi mu ustvaril komunizem, če bi tudi pri nas prodril njegov razdirajoči duh.

Izginile so meje in z njimi samostalni kmetje v Rusiji. Zemlja je izgubila gospodarje, ki so se na nji rodili in umirali. Prišla je nova gospoda, ki se pa ni brigala za zemljo. Ravnali so z zemljo kakor mačeha in ona jim za mačehovsko obdelovanje daje mačehovsko letino.

Vsaka koča svedoči o tem, da nima gospodarja, nihče je ne popravlja. Neprepleta, neokopana repa, redko, mestoma ovenelo žito kliče po boljšem gospodarju.

In vendar so bili kmetje tisti, ki so odločili revolucijo. Zahotelo se jim je zemlje, po zemlji je bil stalen glad in boljševiki so jim zemljo obljubili ali ne dali. Na Ruskem je nastal prevrat, revolucija je bila končana, toda letina je padla pod polovico povprečnega predvojnega pridelka. Nastal je glad, hujši neprijatelj kot je bila vojna.

V prvi petletki je bilo napravljeno iz 14 milijonov kmečkih selišč 200.000 kolhozov, Kmečka selišča so obremenili z neznosnimi davki, ki so na mah upropastili kmetovalce. Vse se je brezobzirno kolektiviziralo in zdelo se je, da je vse to malenkost. Zlagali so gigantska veleposestva.

Površina posevkov se je zvišala za 20 odstotkov nasproti predvojni. Pri iskanju novih form in metod za vodstvo veleposestev so tavalili v popolni temi.

Prav hitro so se komunisti prepričali, da je tako gospodarstvo nemogoče. Velikost površine, obdelovane v razmerju z enim žitnim kolhozom, so sedaj bistveno zmanjšali, kajti vprašanje ekonomskega pridelovanja na ogromnih površinah se ni dalo rešiti niti tehnično niti administrativno brez velikih izgub pri pridelkih, strojih in investicijah sploh.

Spomladansko delo se začinja pozno, stroji niso pripravljene za delo, marsikje so razbiti, z njimi se slabo ravna, nikdo se ne briga, da bi se ob pravem času posejalo in želo. Vsled tega pada tudi pridelek, in to v krajih, o katerih se je govorilo, da so žitnica Evrope.

Vlada je poslala iz mest na deželo 25.000 komunistov in pričakovala, da se bo rusko poljedelstvo bistveno zboljšalo, toda tega ni dočakala. Traktorji in drugi stroji ne pomagajo, pomaga edinole osebna zveza med kmetovalcem in zemljo in ta zveza dela čudeže. Kmetova ljubezen do lastne grude premaga vse ovire in najhujše zapreke in je urno gibalo napredka v kmetijstvu. Kmetijstvo je treba razumeti; ni to samo golo

Agitirajte za naš list! Zahtevajte

„Na mejah“

po gostilnah in kavarnah!

pridelovanje, kakor to zmotno pravijo komunisti: priroda je živ organizem.

Komunisti pa tega razumeli niso. Njihovo razmerje do zemlje in do njenih sil je ostalo brezživljenjsko, zgolj mehanično. Ni jim bila in jim ni poznana tista prisrčna povezanost kmeta z njegovo rodno zemljo, ki tako rekoč iz obeh ustvarja eno nedeljivo enoto, brez katere kmet ni pravi kmet in brez katere je zemlja mačehovsko obubožana. Obubožala je zato tudi bogata ruska zemlja in z njo vred ruski kmet. Mrtva zemlja je kakor pogorišče, na katerem je svoj čas v pestrih barvah bujno rastlo novo življenje, ki pa sedaj ne donaša ničesar več. Življenje v Rusiji se je zato podražilo, zrastle je revščina in uboštvo povsod, zlasti pa med kmečkimi stanom.

Če je življenjski standard ruskega delavca nizek, se more reči, da je delavca-kolhoznika naravnost boren. Obleka je revna, oblačilnega blaga niti perila si sploh ne more kupiti, ker so ti predmeti jako dragi z ozirom na njegove nizke prejeme, kajti večino letine mora za trdo, zelo nizko, od države določeno ceno oddati državi.

Končno so menda tudi boljševiki uvideli, da se življenje ne da stisniti v okove paragrafov in suhih števil. Po premnogh razočaranjih, po neizmernem trpljenju, po strašni revščini prisiljeni se po najnovejših vesteh vračajo nazaj k starim preizkušenim metodam in se kmetom delo vrača, oziroma izroča dele državnih veleposestev, na katerih so doslej živeli v skupnem delu v tako zvani kolhozi, v zasebno last.

Sedaj se po novejših naredbah vračajo kmetovalcem njihova poslopja in se jim izroča na osebni užitek živina in vrt in se ustavlja likvidacija vrtov in živine posameznikov. Od tega olajšanja se pričakuje, da bo kmalu zadosti mleka, masla in mesa. To dopuščanje zasebne lastnine naj bi postala gonilna sila, ki naj požene rusko vas za znaten kos pota naprej v smeri k blagostanju in zaceli rane, ki jih je kmetijstvo utrpelo z dosedanjimi poizkusi.

Iz navedenega je jasno razvidno, da se z življenjem ne da eksperimentirati kakor s suhimi številkami in da slični poizkusi nosijo s seboj samo mnogo zla, pa navadno nobenih koristi.

Zanimive stave

zahtevajo, da je človek mož beseda

V splošnem bi mogli trditi, da se med slovenskim narodom še ni preveč razpasla grda razvada, pri vsaki priliki staviti in to za velike vsote, kot so n. pr. pretekle tedne delali Američani, ko so stavili ogromne vsote na izid volitev predsednika Združenih držav Sev. Amerike.

A tudi pri nas se je v ognju volilne borbe izrekla marsikatera stava in to celo še na dan volitev samih. Zlasti pristaši iz vrst, ki so si izposodili ime liste »delovnega ljudstva«. Tako prepričani so bili v svojo zmago, da so slepo stavili ne samo na litre, pač pa kar na 20 litrov, sodčke, polovnjake itd. K sreči pri nas še ni takšnih poslovalnic, ki bi stave uradno beležile in katere se morajo tudi polno izplačati, sicer sledi ovadba in kazen. Joj, koliko tožb bi bilo v tem slučaju pri nas, saj so pogumni stavci kar

lepo potihnili, ko so ob šestih zvečer na dan volitev zvedeli, da »jih je neslo«.

Drugače je pri Angležih in severnjakih sploh. Tako je tu in onstran Atlantika znan Anglež Gaines, katerega običajna fraza je: »Stavim milijon!«

V Philadelphiji je neki Mr. Geist, ki je nekoč stavil sto tisoč dolarjev proti tisoč, da bo v igri golf potolkel svojega nasprotnika. Pa je zgubil. Denar pa ni šel v žep onega, ki je stavo dobil, ampak ustanovil je še eno mesto profesorja na ondodni univerzi.

Mnogo razburjenja je bilo pred leti v Ameriki, kjer je šlo za stavo živega človeka. Za hčerko bogatega farmarja sta se potegovala dva tekmeča in nekega večera sta se znašla oba v njeni družbi. Rivala sta se zedinila, da igrata pet iger na karte in kdor zgubi, se odpove lepi Miss Spencer, ki je sama z napetostjo sledila igri. Combs je dobil, Wesley pa je skočil pokonci in svojega nasprotnika obdolžil, da je goljufal ter ga pričel daviti. Miss je segla po očetovo puško, pomerila na Wesleya, krogla pa je prodrla Combsovo srce.

Angleški baron Deal je na svojem potovanju po Turčiji zašel v kraj, kjer je divjala kolera. Večerjal je v družbi oficirjev in eden teh mu je v pijanosti zabrusil, da stavi kolikor hoče, da Deal ne tvega prebiti eno noč poleg trupla na koleri umrlega človeka. Stavo so določili na takratnih 10.000 avstrijskih kron in Anglež je to nečedno stavo dobil.

Da se stavijo ogromne vsote na dirkalne konje, je splošno znano. Malokdo pa ve, da strastni stavci stavijo na muhi, ki lezeta na oknu, katera bo prej prilezla do vrha. Lord March je nekoč stavil pol milijona dinarjev, da bo njegov prašič sam teklen en kilometer daleč, ne da bi ga bilo treba priganjati ali voditi. Lord je stavo dobil. A kako? Poiskal si je mladega pujsa, napravil zanj posebno korito, katero je vsak dan dalje proč postavil. Ko je bil prašič toliko dresiran, da je šel kilometer daleč do korita, je povabil interese, ki so prisostvovali stavi.

Torej so stave, ki so se pri nas stavile v volilnem tednu, silno nedolžne v primeri s temi. Le s to razliko, da je pri vseh omenjenih stava tudi držala, kakor pravimo, medtem ko so naši »stavci besedo pojedli«.

tično reševanje socialnih vprašanj in delavskih strokovnih teženj. Tu je njegovo polje. Toda to polje je vse preveč zapleveljeno, zapuščeno in neobdelano. Človek ima vtis, da je prišel na nekdanjo prelepo kmečko domačijo, ki je prišla v roke nespособnim gospodarjem! Oglejte si tak dom: na travnikih mah, na njivah plevel, v gozdovih izsekana goličava, streha predrta, nagnjeni viseči kozolci, prazne stajе, prazne žitnice, prava podrtija. Gospodar te podrtije pa je navadno v celi občini največji gobezdač in najdeš ga povsod, kjer ga treba ni. Po tej poti bi šla tudi JSZ, če bi šlo po zavozenih potih naprej. Toda mi verujemo v zdravo članstvo, ki tega noče, in vemo, da bo znalo varovati to našo organizacijo, ki mora postati glavna nosilka zdravih smeri našega dosledno katoliškega pokreta na delavskih Jesenicah. Zalostno je dejstvo, da pisarna JSZ štirinajst dni pred občinskimi volitvami skoraj ni bila odprta, ker so bili vodilni odborniki s prevelikim ognjem pač drugje zaposleni in je morala od nekaterih toliko osovražena JRZ in njena pisarna sprejemati nove priglasevalce za vstop v JSZ in seveda tudi članarino zanjo. Neobdelano polje, nerazorane brazde čakajo pač novih oračev.

Sport

Nogomet. ASK Gorenjec proti SK Savici iz Stražišča. In zopet sta šli dve dragoceni točki z Jesenic. Gorenjec je proti Savici gladko izgubil s 6:1 (2:1). Zgubil je upravičeno. Savica je bila skozi celo igro v premoči in je že v prvih 5 minutah prevzela vodstvo igre. Gorenjec, ki tudi to pot ni mogel poslati kompletne prve garniture, je zgubil zaradi nerutiniranih in netreniranih igrancev. Vsak nastop Gorenjčeve enajststoričnice kaže glavno napako, ki je v nediscipliniranosti igrancev in je ta sekcija potrebna temeljite reorganizacije.

**Zadružna
tiskarna**

v. z. z o. z. v Ljubljani
Tyrševa cesta 17

se priporoča jeseniškim tvrdkam
za izdelavo vseh v knjigotiskarsko
stroko spadajočih del, ki jih izvrši
lepo, solidno in po nizkih cenah

svetlo modre barve: del. št. 111.11111

Mi želimo, da bi se te nezdrave razmere čimprej popravile. Druga točka te tekme je bil pa ss. g. Štravs Pavel. Ne vemo, mogoče so v največjem času bila izdana nova pravila FIFE! Kajti pri tej tekmi smo videli sodnika v popolnoma novi vlogi. Bodo pač tudi ostali klubi čimprej dobili ta navodila. In potem upamo, da ne bo pri tekmah nobenih nesporazumov več, ne med nasprotnima kluboma in ne med sodnikom.

Gimnastika. ASK Gorenjec obvešča vse svoje člane, da se vrše redni gimnastični treningi vsak torek in četrtek od pol 8 (20) dalje v sportni dvorani Krekovega doma.

Naročnikom in prijateljem!

Mnogo denarja stane naš list. Redna naročnika, četudi bi bila točna, stroškov izdaje ne krije. Dober tisk pa je potreben. Prispevajte zato v tiskovni sklad »Na mejah«. Podprite našo borbo!

Kmet pri nas — in drugod

To itak vemo, kako se godi našemu kmetu, bo morda marsikdo izmed industrijskega delavstva rekel, ko bo čital gornji naslov. Pa ni tako. Tisti, kateremu tovarniška sirena dan na dan, leto za letom tuli ob šestih ali sedmih zjutraj ter ga kliče na delo in ga zopet opozori na to, kdaj je čas opoldanskega odmora, oziroma dokončnega dela, le malo ve, kako živi kmet, ki si mora vsak zalagaj kruha tako rekoč izruvati iz matere zemlje. Zanj ni merodajna parna sirena, ne zjutraj, ne popoldne. Tudi se mu ni treba bati, da bi ga vratar zapisal, ker je zamudil par sekund. Ne, kmet, ki je odvisen izključno le od svojega grunta, dobesedno že čaka, kdaj se zdani, dostikrat pa gre tudi že prej na svoje težko delo.

Kljub temu pa, da dela tudi po šestnajst ur na dan, zlasti ob času košnje in žetve, pa ima za svoje delo zelo trd kos kruha. Kolikor pridelava gorenjski kmet, ne zadostuje za preživljanje sebe in svojih. Živina nima nobene cene, sadje le malokdaj obrodi, drugih dohodkov pa nima od nobene strani. Da, da, trda je za gorenjskega kmeta, posebno onega v radovljiškem okraju, ki ima svoje borno polje na gorskih strminah in bregovih.

Dnevno časopisje nam mnogo pripoveduje o življenju v drugih krajih, malo pa zvemo, kako je s kmečkim stanom, zlasti pri severnih narodih. O Angležih vemo toliko, da so tam doma le rudarji in industrijski delavci, a vendar je tudi angleški kmet upoštevanja vreden činitelj in močan steber države, dasi mora Anglež skoro tri četrtine svojih življenjskih potrebščin uvažati, seveda največ iz svojih ogromnih kolonij.

Ko je neki časnikar vprašal angleškega kmeta, kakšna je bila letos letina, je ta odvrnil, da je bila izvrstna. Toda tega ni izrekel z zadovolj-

stvom, pač pa čemerno dostavil: »Tem slabše«. Izvrstna letina, a za kmeta slabše? Kako to? Odgovor na to je: Isto kot pri nas. Ob slabi letini je hudo, ker vsega primanjkuje; kadar pa je vsega v izobilju, pa nobene cene nima. Angleži so letos natresli okoli 15.000 ton sliv, osemkrat toliko ko lani, ko je bila za slive tudi pri nas slaba letina. Gotovo pa so polovico tega sadeža pustili na drevju, kajti če bi kmet hotel vse češplje otresti in jih prodati, bi nič ali zelo malo dobil zanje. Tisoče in tisoče družin je, ki bi si za ceneni denar rade nabavile tega okusnega sadeža. Saj je pri Angležih tako zelo čislano, da ob večjih praznikih vedno stoji na mizi plum-pudding ali češpljeva potica. Življenjski standard je tam tako visok, da si kljub visoko vrednemu funtu delavska družina ne more nabaviti teh stvari pri trgovcu, pri katerem so živila osemkrat dražja kot pri kmetu-producentu. Saj je dobil neki kmet za 6 kg češpelj celih 9 penijev, nekako 9 dinarjev, trgovec jih pa prodaja 8 do 10 penijev, do 10 dinarjev, kilogram. Toda tudi angleški trgovec ni kriv, da so cene tako visoke, ampak vse to veliko razliko povzroči veriga nenasitnih prekupecev.

Torej približno ista slika kot pri nas, oderuhov in krivonosih židov nikjer ne manjka, pa bodisi pri nas ali pa v visoko kulturni Angliji. Kmet pa in delovno ljudstvo sploh nosi pri nas in drugod pezo dneva in težo noči in v potu svojega obraza je svoj trdi vsakdanji kruh.

Samo v delu je rešitev!

Hranilnica in posojilnica na Jesenicah

obrestuje vse vloge do najvišje v zakonih določene meje. Nove vloge izplačuje vedno promptno.

MAVRICIJ SMOLEJ

urar, trgovec z zlatnino in srebrnino

J E S E N I C E
G O R E N J S K O

G O S P O -
S V E T S K A
C E S T A 2 0

Kupujte pri naših oglaševalcih

Za elektriko

Vam nudi vse najugodnejše

Jože Markež

Jesenice, telefon št. 605

Ceneno in dobro prehrano, vina na debelo in drobno dobite in kupite najugodneje v

LJUDSKI KUHINJI

J E S E N I C E K R E K O V D O M